

mission

HOPP. SAMARBETE. FRAMSTEG.

MISSION 2021 NUMMER 3

Undervisning
på eget språk
löser lärandekrisen

TESFAYE NIGUSU FÖR DE
DISKRIMINERADES TALAN

BIBELÖVERSÄTTNING PÅ DISTANS

FINSKA 1859
MISSIONSSÄLLSKAPET

KONTAKTUPPGIFTER

Understödskoordinator
Britt-Helen Lindman
tfn 040 7648 051

Kommunikatör
Ann-Kristin Ävall
tfn 043 824 2150

Koordinator (församlings-
kontakter, vuxna och
frivilliga)/assistent
Ina Laakso
tfn 040 1940 260

Koordinator (församlings-
kontakter, barn och unga)
Camilla Skrifvars-Koskinen
tfn 040 6535 650

Följ med senaste nytt på

www.facebook.com/finska.missionssallskapet
www.youtube.com/mission.fi
www.twitter.com/felm_svenska
www.instagram.com/finskamissionssallskapet

mission 162:a årgången

Utgivare: Finska Missionssällskapet,
www.finskamissionssallskapet.fi

Besöksadress: Magistratsporten 2 A
00240 Helsingfors

Postadress: PB 56, 00241 Helsingfors

Telefonnummer till växel: 09 12971

Beställningar och adressändringar:

tfn 040 7648 051,

info@finskamissionssallskapet.fi

REDAKTIONEN

Chefredaktör: Marika Björkgren-Thylin, tfn 040 9022 817

Redaktör: Ann-Kristin Ävall

Redaktionssekreterare: Britt-Helen Lindman

ISSN 0357-296X

Mission är en gratis kundtidning som utkommer 4 gånger om året i 4 700 exemplar. Denna tidning är tryckt på FSC och PEFC certifierat papper.

Pärmbild: Hannele Tulkki-Williams

Designkoncept: Antonomia Ab

Layout: Nici Lönnberg

Tryck: FORSBERG

LEDARE

MARIKA BJÖRKGREN-THYLIN
CHEF FÖR SVENSK SERVICE

Det egna språket

Jag kommer från en helt svenskspråkig familj. När jag som sjuåring skulle börja skolan kunde jag ungefär tio ord på finska, trots att det är majoritetens språk i vårt land. Till all lycka fick jag inleda skolgången på mitt modersmål svenska. Jag kan inte ens föreställa mig hur illa det skulle ha gått, ifall jag hade varit tvungen att gå i skola på finska, eller något annat språk.

Tyvärr är inte alla barn lika lyckligt lottade. Enligt en rapport från UNESCO har så många som 40 procent av alla elever inte tillgång till undervisning på ett språk de talar eller förstår. I Afrika söder om Sahara uppskattar man att uppemot 85 procent av eleverna går i skola på ett annat språk än hemspråket.

Särskilt i utvecklingsländerna är det vanligt att skolspråket är landets officiella språk, som ofta är den tidigare kolonialmaktens språk. Endast ett fåtal elever har det officiella språket som hemspråk och många förstår det inte ens. Skolspråket kan också vara elitens eller majoritetens språk. Eventuella språkliga minoriteter beaktas sällan.

I detta nummer av tidningen Mission handlar flera artiklar om språkarbete, minoritetsspråk och vikten av att få börja skolan på sitt eget språk. Jag tror att många av tidningens läsare lätt inser vilket stort problem det är om man inte får lära sig läsa, skriva och räkna på sitt eget modersmål. Och Finska Missionssällskapet arbetar på många håll i världen med att stärka de språkliga minoriteternas möjlighet att använda sitt eget språk.

Det är ändå inte bara vid skolstarten som det egna språket är viktigt. Också då vi människor ska uttrycka vår tro genom bön, bibelläsning och lovsång så vill de allra flesta använda sitt modersmål. Guds tilltal känns mycket mera berörande och personligt när det kommer på vårt eget språk. Som skapade av Gud har vi alla rätt att tala med Gud och om Gud på vårt språk.

Jag fick en strålande start på skolgången tack vare skola på modersmålet och underbara lärare, som jag ännu tänker på med värme. Min första egna bibel på svenska fick jag redan i lågstadiet. Ibland har jag försökt läsa Bibeln på andra språk, men jag återvänder alltid till min svenska bibel som ger ett särskilt djup åt läsningen och en känsla för det jag läser. Idag kan vi alla vara med och ge vidare möjligheten att använda det egna modersmålet i sammanhang och livsskeden där det egna språket är det enda rätta.

Vi som själva tillhör en liten språkgrupp har också en särskild orsak att komma ihåg att vara generösa och inbjudande mot alla dem som ingår i en ännu mindre språklig minoritet i vårt land, på vår ort, i vår församling eller i vårt grannskap. Sällan känner man sig så ensam och utlämnad som när man inte talar omgivningens språk.

Marika Björkgren-Thylin

På pärmen: Awa Thiam, 6 år, deltar i förskoleundervisningen i byn Ndouff i Senegal.

ÖGONBLICKET

"Kyrkan är Jesu händer och fötter på jorden och vårt uppdrag handlar ofta om att se till att människor har det de har rätt till. God undervisning på det egna modersmålet ska vara varje barns rättighet. Läskunnighet och utbildning är nycklar till ett gott och meningsfullt liv."

Amanda Audas-Kass

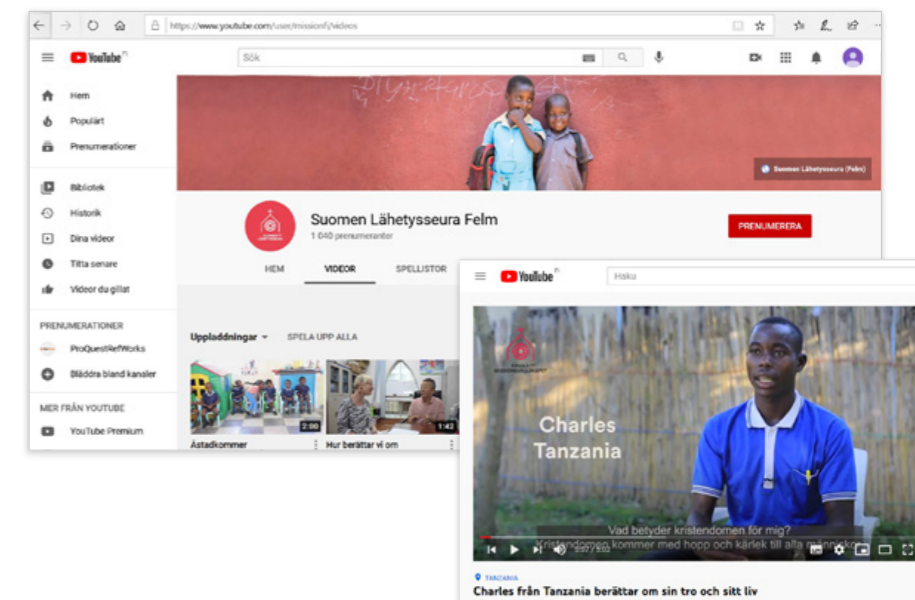
modersmålslärare

Läs om vårt läskunnighetsarbete på sidorna 15–17. **FOTO:** MATILDA AUDAS BJÖRKHOLM.

AKTUELLT

Finska Missionssällskapet har utkommit med tre nya videor som lämpar sig för användning inom ungdomsarbetet och i skriftskolan. Bekanta dig gärna med dem. De hittas på Missionssällskapets Youtube-kanal (Suomen Lähetysseura Felm).

På videorna berättar tre ungdomar om sin tro och sitt liv. De är inspelade i Senegal, Tanzania och Thailand och kan antingen användas som en helhet eller separat.

Jag skall ge er en framtid och ett hopp.

JEREMIA 29:11

Med vårt arbete bidrar vi till att bevara luakulturen och -språket

TEXT: ANN-KRISTIN ÅVALL
FOTO: RIIKKA-MARIA OCH TOMAS KOLKKA

Luafolket bor i bergstrakterna i norra Thailand.

”Många teologiska begrepp saknas ännu på lua, eftersom kristendomen är en såpass ung religion i området, bara 15 år.”

Så berättar Finska Missionssällskapets anställda Riikka-Maria och Tomas Kolkka, som sedan år 2012 jobbar med språk-, musik- och församlingsarbete bland luaminoriteten i bergsbyarna i norra Thailand.

Vid tidpunkten för intervjun befinner sig Riikka-Maria och Tomas Kolkka i Helsingfors. De senaste två åren har de varit i hemlandet och distansjobbat härifrån.

Har det gått bra att distansjobba med kollegerna i Thailand?

- Jo, mer eller mindre bra, men vi har haft problem med nätuppkopplingen. Det beror på att det är regnperiod i norra Thailand just nu. Vid åskskuror slås nätet ut. Vi hade haft samma problem också om vi varit på plats i Thailand. Även där distansarbetar man. Här i Finland har barnen gått i skolan, där hade de varit tvungna att delta i distansundervisning. Så vi har haft bättre arbetsro här.

Tomas berättar att arbetet varit enformigare och bestått av nästan enbart översättning under tiden i Finland. De har även planerat läsklasser för läskunnighetsarbete, men till exempel musikärbetet har inte varit ingångs alla.

Berätta om läskunnighetsarbetet!

- Luabarnen går i skola på thai. Det är svårare att lära sig att läsa på ett främmande språk.

Målsättningen är att luabarnen vid sidan av skolundervisningen ska få läsundervisning på sitt eget modersmål lua. Före coronapandemin hölls dessa läsklasser under veckoslut och skollov.

- Våra luamedarbetare skulle gärna vilja lära barnen läsa på lua, men på grund av pandemin kan inte klasserna hållas. Skolorna har varit stängda länge och när de öppnar igen ska barnen ha sex dagars skolveckor för att ta igen den undervisning de gått miste om. Och då finns det inte tid för läsklasserna på lua, som normalt hållits på lördagar.

Man försöker lösa frågan så att barnen får läsundervisning på skolloven, men tyvärr kommer de att få mindre undervisning under en period.

- När barnen får lära sig att läsa på det

egna språket går det förvånansvärt snabbt för dem att lära sig. Då barnen lärt sig läsa på modersmålet och snappat upp att bokstäverna står för språkljud och att dessa i sin tur bildar ord är det lättare för dem att tillämpa idén på ett annat språk. Och det i sin tur gör det lättare att lära sig också andra saker. Barnen klarar sig bättre och då gillar de att gå i skolan.

Tidigare skämdes luafolket för sitt språk, men nu börjar en stolthet över det egna språket växa fram.

- Ofta hör man påståendet att missionärer förstör den lokala kulturen. Men med vårt arbete bidrar vi till att bevara luakulturen och -språket, eftersom vi analyserar och dokumenterar lua, och får det nertecknat. Ett skriftspråk höjer självkänslan och skapar en identitet för folket.

Vad hoppas ni kunna göra när ni är tillbaka i Thailand?

- Vi planerar att fortsätta med bibelöversättningsarbetet när vi återvänder till Thailand.

- Bibelberättelser för barn i form av små häften, både från Gamla och Nya testamentet, är under arbete just nu. Exempelvis berättelserna om skapelsen, syndafallet, Noa, Jona, Jesu födelse och påskens händelser. Vår avsikt är att ladda upp dessa små böcker på internet, där alla kan läsa

dem gratis. Numera har många barn och ungdomar i luabyarna en smarttelefon. Att berättelserna finns på webben gör böckerna tillgängliga på ett helt nytt sätt.

- Vi planerar också att översätta Markus-evangeliet och Rut till lua.

De förklarar att varje språk har sin egen berättarstil. Sättet att börja - den lokala motsvarigheten till "Det var en gång" - och avsluta en berättelse. I olika kulturer har man olika metoder för att få de olika delarna av berättelsen att hänga ihop, och föra berättelsen framåt. Man måste undersöka språket för att lära sig dess logik. Det är inte lätt eftersom lua är en muntlig kultur. Berättelser är viktiga i luafolkets kultur, och det finns bland annat urgamla folksågor, men inget av detta är nertecknat. Det gäller att ta reda på hur man uttrycker sig naturligt på lua. Därför är det bra att börja med exempelvis berättelsen om Rut. I den bibelboken finns inga svåra ord och då kan man koncentrera sig på att skapa en bra berättelse. Berättelsen om Rut har dessutom anknytning till Jesus och hans släktlinje.

Hur väljer ni vilka berättelser ni översätter?

- Vi följer andras exempel. I Papua Nya Guinea, där vi jobbade tidigare, började vi med Markusevangeliet. Markusevangeliet är det kortaste evangeliet och innehåller inte så många svåra teologiska termer.

Musikteamet översätter sånger till lua.

Näng (Suwimon Rungphobnobphakun) undervisar luabarn.

Att översätta nyckelord är ett krävande arbete. Många teologiska begrepp saknas ännu på lua, eftersom kristendomen är en såpass ung religion i området, bara 15 år. Alla ord måste letas fram. För att kunna göra det behövs en större grupp människor, helst från flera olika byar, som kommer samman och diskuterar. Det har inte varit möjligt nu när paret Kolkka jobbat på distans och inte kunnat åka runt i byarna. Vägblockader hindrar också de lokala språkarbetarna Päng (Chadaphon Jaiping) och Näng (Suwimon Rungphobnobphakun) från att göra arbetsresor. Dessutom saknar de än så länge tillräcklig kunskap om kristendomen för att kunna förklara för byborna den exakta innebörden av de teologiska termerna.

– Man måste börja med att reda ut exakt vad ordet – vi tar som exempel försoning – har för innebörd i Bibeln och sedan försöka hitta ett luaord som motsvarar det så bra som möjligt. Det tar tid och kräver bakgrundsarbete.

I nuläget läser luafolket Bibeln på thai och de teologiska begreppen på thai är påverkade av buddhismen. Ett exempel på

detta är nåd. I den thailändska kulturen finns inget som är gratis. Man kan visa ödmjukhet eller vänlighet, men mottagaren måste alltid betala tillbaka på något sätt. Då är det svårt att förstå budskapet att Gud ger och människans roll är att ta emot.

Hur går det med musikärbetet?

– Musikärbete kräver att man är närvarande och är svårt att utföra på distans. Jag brukar spela gitarr och så väljer vi en sång eller psalm på thai som församlingsmedlemmarna vill översätta till lua. För lokalbefolkningen ligger utmaningen i att förstå hur många stavelser det finns i en vers och se hur man kan kombinera dem med antalet noter. Sången ska ha innehåll, låta vacker och vara lätt att sjunga, förklarar Riikka-Maria.

Enligt henne är musikärbetet ett bra sätt att lära folk läsa. De känner igen melodin från tidigare, men vet inte vad orden betyder. När orden sedan översätts till deras eget språk får sångerna plötsligt en större mening. Många lär sig sångerna utantill och kan då sjunga och lära sig läsa samtidigt. Musikärbetet är viktigt, men just nu

är det tyvärr på paus i väntan på att paret Kolkka återvänder till Thailand.

När planerar ni att återvända till Thailand?

– På grund av coronaläget är inresekraven fortfarande strikta, och utöver en hög med intyg måste resenären fullgöra två veckors karantän i ett statligt karantänhotell. Dessutom har Missionssällskapet som arbetsgivare rekommenderat att alla anställda ska vara fullt vaccinerade mot coronaviruset innan de kan inleda sitt arbete utomlands. Om våra egna planer förverkligas, har vi för avsikt att återvända till Thailand under hösten när vi har fått båda doserna av vaccinet. ☹

I Borgå stift stöds Riikka-Maria och Tomas Kolkka av Esbo svenska, Ingå och Johannes församlingar. Dessutom stöder många församlingar det språk- och bibelöversättningsarbete som paret Kolkka är engagerade i.

Fatima Semeles är en av de kvinnor som deltar i ett projekt för att förebygga katastrofer i Legehida, Etiopien.

FOTO: TESFAYE NIGUSU

GLIMTAR FRÅN

FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPETS UTVECKLINGSSAMARBETE

www.finskamissionssallskapet.fi

FINSKA 1859
MISSIONSSÄLLSKAPET

På dessa sidor berättar vi om Finska Missionssällskapets utvecklingssamarbete som får finansiering från utrikesministeriet som en del av Finlands officiella stöd till utvecklingssamarbete.

Stöds av Finlands
utvecklingssamarbete

”JAG FÅR FÖRA DE DISKRIMINERADES TALAN”

Ayelech Hassen berättar hur biogasspisen underlättat hennes vardag.

Hur ser en typisk arbetsvecka ut för Tesfaye Nigusu (35), som jobbar som Finska Missionssällskapets koordinator för utvecklingssamarbetet i Etiopien? Tesfaye berättar i ord och bild om en vanlig arbetsvecka.

TEXT: TESFAYE NIGUSU **ÖVERSÄTTNING:** ANN-KRISTIN ÄVALL **FOTO:** FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET

Jag kommer från Dessie, som ligger i den norra delen av Etiopien. Min första examen tog jag i sociologi vid universitetet i Gondar.

Jag jobbade i sju år med olika uppgifter inom Etiopiens evangeliska kyrka Mekane Yesus. Bland annat arbetade jag som fritidsledare vid Dessie verksamhetscenter för barn som blivit föräldralösa på

grund av aids.

Sedan påbörjade jag magisterstudier i internationell utveckling vid Jyväskylä universitet som Pirkkala församlings stipendiat. Mitt arbete som Missionssällskapets koordinator för utvecklingssamarbetet i Etiopien inledde jag i januari 2019.

Under en typisk arbetsvecka besöker jag våra samarbetspartner på våra verksamhets-

områden, vi diskuterar vårt arbete och hur det framskrider. Jag älskar den här delen av mitt jobb, för den hjälper mig att förstå våra partners utmaningar och möjligheter.

Under arbetsresorna kan jag också samtala med de människor som gagnas av vårt arbete. Att möta dem ger mycket energi. Jag får höra direkt från de berörda hur deras liv påverkats positivt genom våra projekt.

I jobbet som sakkunnig inom utvecklingssamarbete ingår också mycket kontorsjobb. Jag går igenom förslag och anteckningar från våra samarbetsorganisationer och ger respons till dem. Det blir också en del gemensamma förhandlingar.

Finska Missionssällskapet är medlem i kyrkornas internationella hjälpnätverk, ACT-alliansen, och jag deltar som vår representant i deras möten. Dessa sammankomster är viktiga eftersom man på mötena kan lära sig av varandra och samarbeta kring olika teman.

Jag älskar mitt jobb, detta är vad jag alltid har velat göra. Jag ser hur utvecklingssamarbetet skapar möjligheter för unga, kvinnor, jordbrukare, funktionshindrade och andra diskriminerade människor. Jag får föra deras talan. ∞

↓ Projektteamet och en kvinnogrupp diskuterar kvinnornas situation.

↗ Fungerar bevattningskanalen? I Legehida hjälper man odlarna att få bättre skördar.

→ Tesfaye Nigusu.

UPPFINNINGSRIKEDOM GER HOPP

Oförutsägbarhet hör till utvecklingsarbets natur. Projektet förverkligas i förhållanden där den samhälleliga stabiliteten kan förändras snabbt. Trots det överraskade coronapandemin oss alla.

Pandemin framskred i olika takt i olika delar av världen. Förutom oron för människors hälsa började även andra farhågor och stödbehov framträda: mötesrestriktioner och inskränkningar i rörelsefriheten hindrade människor från att arbeta och försörja sig, det rapporterades om ökat våld mot kvinnor och barn, de falska nyheterna blev fler och det förekom avbrott i barnens skolgång.

Den största oron gäller barnen och deras framtid. När skolgången avbryts för flera månader höjs tröskeln att återvända till studierna. Det är viktigare än någonsin att satsa på barns och ungas framtid och detta kommer Missions-sällskapet att fokusera på även i fortsättningen.

Våra samarbetspartner som arbetar för kvinnors rättigheter hade sedan tidigare kompetens för att reagera då kvinnors och barns ställning snabbt försämrades. I länder med svag infrastruktur stöddes barns lärande genom material-

produktion för distansstudier, skolradioprogram och inspelningar.

Våra samarbetspartner har bra nätverk och god kännedom om de lokala förhållandena. De hade förmågan att hitta nya arbetssätt och se till att hjälpen nådde fram även under utmanande omständigheter.

För utvecklingsaktörer i nord och syd har pandemin även inneburit ett digitalt språng. För att kunna hålla kontakten och genomföra projekt tillsammans har man utnyttjat olika digitala verktyg. Vid valet av dessa har man beaktat de lokala förhållandena. Då det inte längre var möjligt att resa från Finland, och resandet mellan och inom länder förhindrades, ökade antalet distansmöten och nätbaserade sätt att hålla kontakt.

Även efter pandemin finns det anledning att fortsätta utnyttja digitala kanaler och plattformar samt utveckla dessa.

Vad var alltså den största lärdomen under år 2020?

I Missions-sällskapets verksamhetsområden ter sig coronapandemin som en stor kris bland många stora kriser, konflikter och problem. Man förhåller sig till pandemin som till andra utmaningar: även denna situation går över och tillsammans klarar vi också detta.

Hoppet finns i människorna, i deras fantasi och uppfinningsrikedom. Om de utvecklingsresultat som redan uppnåtts är i fara på grund av pandemin och dess ekonomiska och sociala påföljder, så tar en stark vilja och en lösningsorienterad inställning oss vidare på en hållbar väg.

Om vi vill ha vi alla verktyg för att tillsammans skapa en bättre, rättvisare och hållbarare framtid. Vill du följa med på den resan?

Roosa Rantala är chef för utvecklingsarbetet vid Finska Missions-sällskapet.

INFORMATION OCH STÖD I CORONAKRISEN

★ I Colombia fick 510 familjer mathjälp. Genom olika medier nåddes över 4 000 människor av program som förmedlade kunskap om coronan och förde kampanj mot familjevåld.

★ I Etiopien informerade man om corona genom olika medier. Sammanlagt nåddes över 300 000 människor.

★ I Nepal gavs psykosocialt stöd genom en gratis telefoni-tjänst. 5 100 människor deltog i virtuella evenemang om mental hälsa. 54 lärare från 27 skolor fick utbildning i barns psykiska hälsa, vilket gagnar omkring 1 500 barn.

★ I Nepal stöddes även ordnandet av distansstudier. Sammanlagt 1 610 elever i klasserna 1–3 i 25 skolor fick undervisning genom radio eller inspelade program.

★ I Tanzania fick skolor permanenta handtvättstationer. 12 000 barn och unga drog nytta av dessa.

★ I området Fatik i Senegal fick 2 000 personer hygienartiklar och munskydd för att stoppa spridningen av coronaviruset. Därtill fick de information om hur de kan skydda sig för viruset och förhindra dess spridning.

★ Under år 2020 riktade Missions-sällskapet medel till följande arbetsformer inom coronaförebyggande arbete: hygienarbete (WASH), mathjälp, skydds-material, information om corona, psykosocialt stöd, stöd för distansundervisning, arbete mot könsbaserat våld, förbättrande av utkomstmöjligheter.

Enligt Abdou Faye som ansvarar för ordboksprojektet har myndigheterna välkomnat ordboksarbetet.

EN ORDBOK FÖR ETT SENEGALESISKT MINORITETS- SPRÅK FÄRDIGSTÄLLEDES

I ordboken ingår nästan 27 000 ord och det är den mest heltäckande ordboken på ett senegalesiskt minoritetsspråk hittills.

TEXT: MINNA HAVUNEN **ÖVERSÄTTNING:** ANN-KRISTIN ÄVALL **FOTO:** HANNELE TULKKI-WILLIAMS

Som ett resultat av Finska Missions-sällskapets arbete i Senegal färdigställdes en ordbok på sereer i februari. En ordbok på eget språk är ett viktigt stöd för barns skolgång och möjliggör undervisning på eget modersmål i Senegal, där 40 procent av befolkningen är analfabeter. – Ordboksproduktionen kom igång eftersom det behövdes verktyg för undervisningen på eget språk. Vårt mål är att ordboken ska hjälpa till att integrera undervisningen på modersmålet i utbildnings-

systemet och läroplanen i Senegal, berättar Hannele Tulkki-Williams, Missionssällskapets regionala programchef.

Det finns över trettio språk i Senegal, men endast franskan är ett officiellt språk. Sereererna utgör cirka sjutton procent av landets befolkning.

Ordboken är för språkkombinationen sereer sine och franska. Sereer sine är den dialekt av sereer som talas av flest personer. Dialekten förstås också av dem som talar andra sereerdialekter. I ordboken ingår

nästan 27 000 ord och det är den mest heltäckande ordboken på ett senegalesiskt minoritetsspråk hittills.

Ordboksarbetet har utförts av avdelningen för utvecklingsarbete vid Senegals lutherska kyrka. Kyrkan driver även förskolor på barnens modersmål. Dessa stöds av Missions-sällskapet. Arbetet med ordboken och förskolorna på eget språk har fått stöd från Finlands utvecklings-samarbete. ∞

LIVSAVGÖRANDE FÖRÄNDRING: ”JAG KAN FÖRSÖRJA MIN FAMILJ”

I Nepal förknippas funktionshinder med många stigman. I värsta fall göms de funktionshindrade undan i hemmen och hålls avskilda från resten av samhället.

TEXT & FOTO: MIMOSA HEDBERG ÖVERSÄTTNING: ANN-KRISTIN ÄVALL

Vi sitter på bambumattor vid foten av bergsmassivet Annapurna i distriktet Kaski i centrala Nepal. Flugorna irriterar, eftersom det finns en hönsgrädd i närheten. Utanför huset sitter en nepalesisk familj, som jag besöker: Santosh Bhandari, hans fru och deras 10-

respektive 11-åriga döttrar.

Santosh (31) är synskadad. Han föder upp höns och driver funktionshindrade människors rättigheter. Tidigare beaktades inte funktionshindrades specialbehov i byn, men nu är Santosh aktivt med och leder en kamratstödsgrupp som riktar sig

till personer med funktionsnedsättning.

”Jag ville få de funktionshindrade ut ur sina hem”, berättar Santosh.

Santosh var bara 16 år då han gifte sig. ”Ännu för tio år sedan var jag arbetslös. Jag hjälpte mina föräldrar på deras gård och tillbringade mycket tid hemma.”

Synskadan gjorde inte hans liv lättare: Santoshs syn är märkbart nedsatt. Ofta uppfattas synskadade som blinda, men enligt de synskadades förbund kan synsvaga människor se på olika sätt. Det finns människor som inte ser att läsa, men som kan röra sig utan vit käpp. Andra klarar av att läsa med de synrester de har, men ser inte sin omgivning.

”När jag var ung och gick i skolan blev jag mobbad för att jag inte såg ordentligt. Jag kunde varken läsa eller skriva. I sjunde klass hoppade jag av skolan.”

Senare började Santosh med hönsuppfödning. Han har även några kor, som ger lite mjölk som kan säljas i bybutiken.

EN KO SPARKADE SÖNDER GLASÖGONEN

Santosh berättar att han trots sitt funktionshinder kan arbeta på sin hönsgrädd. Han klarar av att ge mat åt hönorna, fast han inte ens med hjälp av starka glasögon kan se ordentligt.

”En gång sparkade en ko mig, eftersom jag inte såg dess rörelser. Mina glasögon gick sönder.”

Santosh gick med i organisationen Forward Looking verksamhet när två av deras anställda besökte byn. De ville grunda en kamratstödsgrupp för personer med funktionsnedsättning. Organisationen arbetar för funktionshindrades rättigheter och stöds av Finska Missionssällskapet.

I Nepal leder fattigdom, avsaknad av utbildning och samhällets avvisande attityder till bristande jämlikhet för funktionshindrade.

En anställd från Forward Looking berättar att myndigheterna gav dem information om de funktionshindrade på området innan bybesöket. Det är ett sätt att få med myndigheterna ända från början.

”I gruppen såg jag en möjlighet, jag såg att min familj och vi funktionshindrade skulle kunna få nytta av verksamheten”, säger Santosh.

Han har ett genuint intresse för att hjälpa de funktionshindrade människorna i området. Nu leder han i egenskap av ordförande kamratstödsgruppen för personer med funktionsnedsättning.

Santosh sammankallar gruppen och leder mötena. Medlemmarna i gruppen fattar gemensamt beslut om vem som beviljas stöd för sin näringsverksamhet, och stödet kan komma i form av exempelvis getter.

”Förstås skulle alla vilja ha stöd, så det händer att vi inte är eniga om besluten. För min del försöker jag förhandla så att stödet skulle gå till de svagaste.”

DISKRIMINERINGEN HAR MINSKAT

I gruppen har Santosh lärt sig att påverka och leda. Gruppmedlemmarna uppmuntras till att utöva inflytande på de lokala myndigheterna, så att de funktionshindrades situation skulle tas bättre i beaktande vid beslutsfattande.

”Nu när de funktionshindrade har sina egna grupper accepteras de bättre.”

Hur ser Santosh på de funktionshindrades möjligheter i hans hemby?

”Funktionshindrade saknar ofta en ordent-

lig utbildning. För en del utgör funktionsnedsättningen ett hinder för arbete.”

Enligt Santosh är det bra att man i gruppen satsar på att förbättra de funktionshindrades utkomstmöjligheter. Det skulle också vara viktigt för funktionshindrade att få studera.

Upplever funktionshindrade att de blir diskriminerade?

”Tidigare var det vanligt med diskriminering. Numera sker det inte så ofta, fast dold diskriminering förekommer fortfarande. Nu när de funktionshindrade har sina egna grupper accepteras de bättre. Man ser dem med andra ögon och de blir respekterade.”

Även Santosh har fått stöd från gruppen för familjens uppehälle. Han fick 13 000 rupier (cirka 90 euro), som han använde för att köpa hundra kycklingar till sin hönsgrädd. Maximalt kan en medlem få 15 000 rupier i stöd, lite över 100 euro.

Nu är hönorna redan fyrahundra. Familjens utkomst har förbättrats avsevärt. Santosh kan återbetala sina lån och skicka sina flickor till en bra skola.

”Mitt liv har förändrats: jag kan försörja min familj”, berättar han lyckligt. ∞

DE FUNKTIONSHINDRADES STÄLLNING I NEPAL

- ★ I Nepal finns det enligt uppskattning över en halv miljon människor med någon typ av funktionsnedsättning: syn- eller hörselskada eller fysisk funktionsnedsättning. Fattigdom, avsaknad av utbildning och samhällets avvisande attityder leder till bristande jämlikhet för funktionshindrade.
- ★ Funktionshinder förknippas med många stigman. I värsta fall göms de funktionshindrade undan i hemmen och hålls avskilda från resten av samhället. Även lagstiftningen inskränker de funktionshindrades rättigheter.
- ★ Missionssällskapet främjar funktionshindrades rättigheter i Nepal genom två olika utvecklings-samarbetsprojekt.
- ★ I det projekt som förverkligas av organisationen Forward Looking utvecklas funktionshindrades utkomstmöjligheter, utbildning och ställning.
- ★ Organisationen Koshish strävar å sin sida efter att påverka lagstiftare för att få till stånd en ändring i de lagar som diskriminerar funktionshindrade och speciellt människor med psykosociala funktionshinder. Därmed skulle funktionshindrades ställning förbättras även på ett strukturellt plan.
- ★ Arbetet ger påtagliga resultat. Med Missionssällskapets stöd erhöll över 1 700 funktionshindrade en officiell status som funktionshindrad år 2019. Statusen berättigar till olika statliga förmåner.

HUNDRATUSENTALS TRÄD HAR PLANTERATS I TANZANIA – SÅ HÄR GÅR DET TILL

TEXT: MINNA HAVUNEN ÖVERSÄTTNING: ANN-KRISTIN ÄVALL FOTO: HANNES HONKANEN

På tio år har mer än 300 000 träd planterats inom Finska Missionssällskapets utvecklings-samarbetsprojekt i Kishapu, Tanzania. Träden binder koldioxid, skyddar för vinden, förhindrar erosion, förbättrar odlingsmöjligheterna och erbjuder mat.

Vad bör man beakta då man planterar träd i Tanzania?

Val av planteringsområde

Då man väljer område för nyplantering faller valet ofta på en öppen trädlös plats eller en yta med bara enstaka träd.

På familjernas önskan planterar man träd också på gårdplaner och åkrar. Träden kan även placeras på offentliga byggnaders gårdar, t.ex. vid skolor och hälsostationer.

Val av trädslag

Vid valet av trädslag föredrar man snabbväxande träd som klarar torka, t.ex. akacia, neemträd, kossoträd (även kallad afrikansk redwood), mimosa och tamarind.

Vanligen väljer man inhemska trädarter, eftersom de är anpassade till växtmiljön. Man prioriterar även trädslag som erbjuder föda åt djuren (t.ex. akacia) eller örtmedicin för människor (t.ex. tamarind och neemträd).

Därtill planterar man träd som ger mat och produkter som kan säljas, t.ex. mango-, citrus-, guava- och papayaträd.

Bevattning och skötsel

Trädplantorna vattnas vanligen genom droppbevattning. Man fyller plastflaskor med vatten, gör ett hål i korken och ställer

flaskorna upp och ner så att vattnet sakta droppar ut.

Vattenkannor används inte så ofta. Familjerna använder ibland dynga för att gödsla trädplantorna som de planterat på sina ägor.

Marken runt plantorna hålls fri från ogräs, så att ogräset inte stjälar vatten och näring från träden. Ibland kvistar man plantorna för att få dem att växa fortare.

Att förebygga risker

Såväl naturförhållandena som den mänskliga aktiviteten hotar plantorna. Mot vat-

tenbrist går det att gardera sig genom att välja lokala trädarter som har anpassat sig till torka. Genom droppbevattning leder man vattnet till rötterna och minimerar avdunstningen. Plantorna kan skyddas genom att plantera taggiga buskar runt dem eller genom att omge dem med pinnar, så att husdjuren inte kommer åt att förstöra dem. Invånarna i området utbildas om nyttan med träden och lär sig vårda dem. ☺

Missionssällskapets klimatexpert Ruusa Gawa-za och Oscar Rutenge, som är sakkunnig vid Missionssällskapets samarbetsorganisation TCRS, intervjuades för artikeln.

Missionssällskapet har redan länge stött undervisning på minoritetsbarnens modersmål i Kambodja. FOTO: PIRRE SAARIO

Undervisning på modersmålet är en lösning på lärandekrisen

Över 600 miljoner barn och unga kan inte läsa eller räkna. Överraskande är att de flesta av dem har gått i skolan.

TEXT: MINNA HAVUNEN ÖVERSÄTTNING: ANN-KRISTIN ÄVALL

”Det här var en chock”, säger Finska Missionssällskapets sakkunniga Kimmo Kosonen och hänvisar till en rapport från FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco. Ur denna framgår det att 617 miljoner barn och unga inte har ens grundläggande färdigheter i läsning och räkning – trots att de flesta av dem gått i skolan.

”En anledning till okunskapen är undervisningsspråket i skolan. Inom den grundläggande utbildningen använder man på många håll ett språk som eleverna inte talar hemma”, fortsätter Kosonen. Han är sakkun-

nig inom flerspråkig utbildning och har arbetat med dessa frågor i trettio år.

Enligt Kosonen är skolornas undervisningsspråk i en stor del av tredje världen ett annat språk än barnens modersmål. Exempelvis i Afrika är de tidigare kolonialspråken, såsom franska och engelska, officiella språk. I Asien spelar europeiska språk en mindre roll, men i många asiatiska länder finns ett majoritetsspråk som talas av landets elit och som är det språk som utbildningssystemet fungerar på.

”Vi talar om hundratals miljoner barn i tredje världen, barn som går i skolan, men

som inte nödvändigtvis förstår vad som pågår där”, säger Kosonen.

POLITISKA HINDER

Kimmo Kosonen har en lösning på problemet: flerspråkig utbildning. Det innebär att barnet först lär sig läsa på sitt modersmål. Under de första skolåren går undervisningen i de olika ämnena på barnets eget språk, medan landets majoritetsspråk lärs ut som ett främmande språk.

I årskurs 5 eller 6 börjar man undervisa en del av skolämnen på det främmande språket. Om man under förskolan och de

”Barnet lär sig fortare läsa, när hon förstår vad hon läser.”

första skolåren byggt upp en bra grund i modersmålet och det främmande språket kan barnet från högstadiet tillägna sig undervisningen på båda språken.

Enligt Kosonen finns det rikligt med forskning som förordar flerspråkig undervisning. ”Barnet lär sig fortare läsa, när hon förstår vad hon läser och inte samtidigt behöver lära sig ett nytt språk. Föräldrarna och syskonen kan stöda inläringen när de själva talar undervisningsspråket.”

Hindren för att erbjuda flerspråkig undervisning är politiska. Kosonen berättar att då världens länder tog beslut om målen för hållbar utveckling år 2015, avlägsnades undervisning på eget modersmål i sista stund från utbildningsmålen.

Detta grämer Kosonen, som genom olika medborgarorganisationer hade utfört

påverkansarbete i denna fråga.

”Företrädarna för några av länderna sa att det inte passar in här, att det är politiskt känsligt och delar länderna.”

FRAMSTEG I KAMBODJA

Flerspråkiga utbildningssystem finns redan på olika håll i världen. Kosonen lyfter fram några exempel från utvecklingsländerna: Filippinerna, Etiopien, Kambodja och Thailand.

Missionssällskapet främjar undervisning på eget språk inom sina utvecklingssamarbetsprojekt i Kambodja, Etiopien, Nepal och Senegal. Arbetet stöds av Finlands utvecklingssamarbete.

I Kambodja samarbetar Missionssällskapet sedan länge med organisationen International Cooperation Cambodia (ICC), som främjar undervisning på ursprungsfolkens språk. Cirka en procent av befolkningen i Kambodja tillhör något ursprungsfolk, men på vissa områden, exempelvis Ratanakiri, utgör de en majoritet.

”I början hade ICC inofficiella läskunnighetsklasser med frivilliga lärare från byarna. På sistone har det skett en stor förändring. Numera stöder ICC oftare egenspråkig undervisning vid statliga skolor”, säger Emma

Holmström, som arbetat inom projektet.

Enligt henne beror förändringen på att Kambodja är utvecklingsvänligt i språkfrågan, och har godkänt att undervisningen i de statliga skolorna sker på de språk som ursprungsfolket talar. ICC:s arbete har påverkat utvecklingen i positiv riktning.

RESULTATEN TALAR FÖR SIG

Via läskunnighetsklasserna har man kunnat påvisa för staten och utbildningsmyndigheterna att barn lär sig bättre när de får inleda sina studier på sitt modersmål. Inlärningsresultatet är bättre också senare när de övergått till att studera på landets huvudspråk, khmer.

I praktiken har ICC tillsammans med sina samarbetspartner skapat skriftspråk för minoritetsspråken. Man har genomgått en lång process för att få språken officiellt godkända av staten.

Det finns fortfarande stora utmaningar i arbetet, eftersom många byar ännu saknar skolor. På grund av den låga utbildningsnivån bland ursprungsfolket finns det endast ett fåtal lärare som talar något minoritetsspråk som sitt modersmål.

”Under övergångsperioden är det mycket jobb med att utbilda lärare, producera

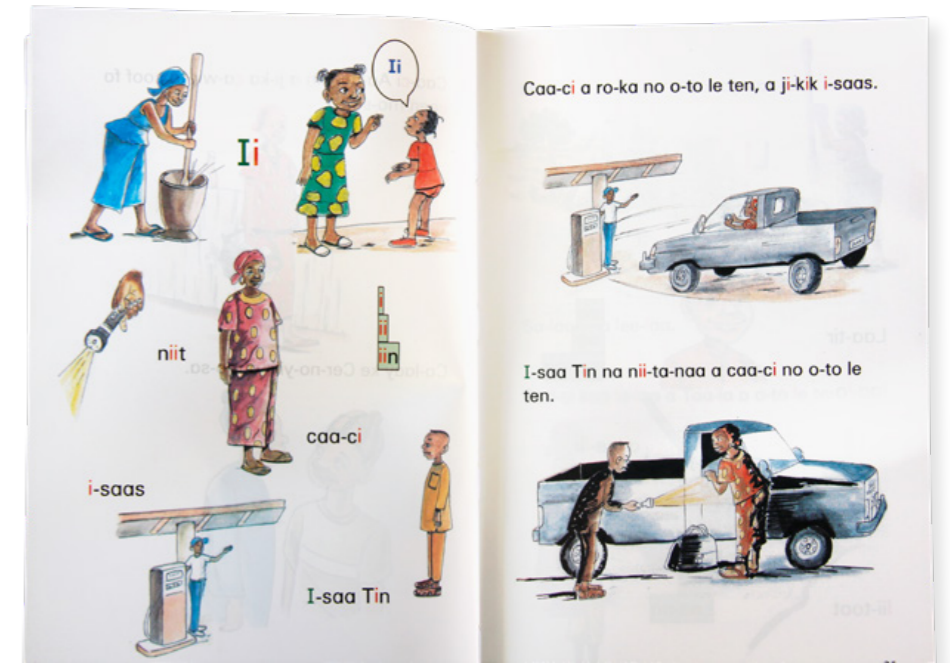
läromaterial och övertyga föräldrarna om nyttan med utbildning. Å andra sidan är alla dessa problem sådana som egenspråkig undervisning avhjälper”, säger Emma Holmström.

KULTUREN SYNS I UNDERVISNINGSMATERIALET

I flerspråkig undervisning måste undervisningsmaterialen anpassas till olika språk.

”Att bara översätta böcker och läroplaner, som är tänkta för stadsbor, rakt av och ta dem i bruk i en annan kultur är inte klokt. Materialet och lärostoffet måste beakta minoritetsbarnens kontext och närsamhälle”, säger Kimmo Kosonen.

Holmström nämner ett exempel från Kambodja. ”Ursprungsfolkens egna sagor, berättelser och legender är en del av undervisningsmaterialet. Deras traditionella dräkter syns i illustrationerna. I matematikundervisningen används föremål som barnen känner igen från sin närmiljö, i stället för fem äpplen, som barnen aldrig sett.”

ABC-boken på sereer avspeglar den lokala kulturen. FOTO: PIRRE SAARIO

De förskolor i Senegal som stöds av Missionssällskapet hjälper barnen att lära sig genom att ge dem en chans att bekanta sig med skolvärlden på sitt eget modersmål. FOTO: HANNELE TULKKI-WILLIAMS

Över 600 miljoner barn och ungdomar kan inte läsa och räkna, trots att största delen av dem gått i skola.

Flera hundra miljoner barn får undervisning på något annat språk än sitt modersmål. Det är svårt att lära sig då man inte förstår vad läraren säger. Finska Missionssällskapet främjar undervisning på eget modersmål, för att alla barn skall ha möjlighet att lära sig läsa, skriva och räkna.

barnensbank.fi

FI38 8000 1400 1611 30

Märk donationen: Barnens Bank

Insamlingstillstånd: RA/2020/1538, Åland ÅLR 2020/6483

"Den här boken hjälper oss unga att förstå Guds ord bättre." Studenten Maria Isaac gläds åt att kunna läsa Bibeln på sitt eget modersmål. FOTO: FÖRENADE BIBELSÄLLSKAPEN

ANGOLA: Översättningen av Nya testamentet till songo blev klar efter 10 år

Songo är ett minoritetsspråk som talas av omkring 150 000 människor. I mars firades utgivningen av Nya testamentet på songo i Angola.

– I tio år har vi arbetat tillsammans och alla de åren har vi drömt om de här festligheterna, berättar Riikka Halme-Berneking.

Halme-Berneking arbetar för Förenade bibelsällskapen som Finska Missionssällskapets utsända medarbetare och deltar i bibelöversättningsarbetet förutom i Angola också i bland annat Namibia.

Översättningsprojektet på songo är det första som hon varit med i ända sedan man kom igång med det egentliga översättningsarbetet.

– Det är säkert en anledning till att det här känns så speciellt, säger Halme-Berneking.

Översättarna bor nära varandra och jobbar varje dag på översättningsbyrån. Till det utvidgade översättningsteamet hör tio-

tals frivilliga som granskar översättningarna. Dessa bor i olika provinser.

– Deras arbete sköts vanligen lokalt, och översättningarna och kommentarerna skickas kors och tvärs med den som har vägarna förbi, berättar Halme-Berneking.

Hon träffar själv teamet ansikte mot ansikte ett par gånger om året, men de har också varje månad, ibland så ofta som varje vecka möten via Skype. Därtill ansvarar hon för den treåriga översättarutbildningen, som alla översättare avlägger vid sidan av sitt arbete.

GAMLA TESTAMENTET STÅR NÄST I TUR

I Angola finns tiotals lokala språk och kulturer. Av dessa har färre än tio språk fått en något starkare och bättre ställning. Bibeln översätts som bäst till sju språk över songo.

Pastor Baptista Cabita, som är koordina-

tor för bibelöversättningsprojektet på songo, berättade att människorna gladdes redan före publiceringsfesten.

– Vårt folk är mycket nöjt, konstaterar Cabita.

Studenten Maria Isaac (18) deltog i publiceringsfesten för Nya testamentet på songo. Hon anser att det är viktigt att få lära sig mer om sitt modersmål. Enligt henne underlättar översättningen spridningen av evangeliet.

– Den här boken hjälper oss unga att förstå Guds ord bättre. Det är lättare att lyssna, men läsningen kompletterar det muntliga budskapet, säger Isaac.

Översättningen av Gamla testamentet till songo framskrider för närvarande med god fart. Avslutningsvis översätts de deuterokanoniska böckerna eller apokryferna, eftersom bibelöversättningen också tjänar den katolska kyrkan. ☩

KOMMANDE EVENEMANG

15.10 kl. 17–20 Etnisk matkväll i Vasa, Brändö församlingshem. Camilla Skrifvars-Koskinen medverkar. Arr. Vasa svenska församling i samarbete med Finska Missionssällskapet

17.10 kl. 10–14 Raseborg prosteris missionsdag: högmässa i Ekenäs kyrka, efteråt lunch och program

i församlingshemmet. Marika Björkgren-Thylin och Tomas Ray medverkar.

19.11 kl. 17–20 Etnisk matkväll i Vasa, Brändö församlingshem. Camilla Skrifvars-Koskinen medverkar. Arr. Vasa svenska församling i samarbete med Finska Missionssällskapet

MIN MISSION

- en kurs för dig som vill göra en insats

Nästa kurs hålls i Nykarleby under tre veckoslut våren 2022:
4-6 februari, 11-13 mars och 8-10 april.

Kursen hålls vid Kredu, Seminariegatan 19 i Nykarleby. Kursavgift inklusive mat 150 €. Deltagarna står själva för login.

Info och anmälningar

www.finskamissionssallskapet.fi/minmission eller kontakta Camilla Skrifvars-Koskinen, fornamn.efternamn@finskamissionssallskapet.fi tfn 040 6535 650.

Arrangörer: Finska Missionssällskapet och Kredu

FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPETS KONTONUMMER

Gåvor från privatpersoner:

IBAN: FI38 8000 1400 1611 30
BIC: DABAFIHH

Ålandsbanken FI49 6601 0001 0970 21
BIC: AABAFI22

Församlingarnas kollekt m.m.

IBAN: FI25 8000 1600 0607 10
BIC: DABAFIHH

Insamlingstillstånd: Finland RA/2020/1538, i kraft tills vidare fr.o.m. 1.1.2021, beviljat 1.12.2020 av Polisstyrelsen. Åland ÅLR 2020/6483, i kraft 1.1–31.12.2021, beviljat 25.8.2020 av Ålands landskapsregering.

De insamlade medlen används i Finska Missionssällskapets utrikesarbete.

GE HOPP Bli månadsgivare!

Tack vare dig kan de mest utsatta människorna få möjlighet till ett bättre liv.

www.finskamissionssallskapet.fi/delta

Andakt

KOM OCH SE!

I Nya testamentet finns två ordpar som inte lämnar mig ifred. De är trogna följeslagare och väcker till eftertanke. Ordparen är: ”Kom och se” och ”Följ mig”. Likt ihärdiga myggor kommer de tillbaka, trots att jag vill skaka av mig dem. Orden väcker frågor. Vad betyder de? Vad kräver de av mig? Hur ser livet ut i Jesus efterföljd?

Orden riktar sig första gången till Petrus, Andreas och Matteus. Vanliga arbetande människor som mitt i vardagen hörde Jesus säga: ”följ mig” eller ”kom och se”. Bibeltexterna ger intrycket att Jesus väckte något, som gjorde att de inte behövde fundera fram och tillbaka vad det skulle innebära att följa mannen från Nasaret. Ibland önskar jag att jag hade fått höra Jesu röst när han sa de orden. Orden måste ha haft sprängkraft då de nådde åhöraren.

”Kom och se” riktar sig till den nyfikne. En öppen inbjudan från Mästaren Jesus. Här finns inga krav på kompetens eller förkunskaper. Idag präglas tillvaron av krav av

olika slag. Inbjudan ”Kom och se” är fri från krav. Du får bekanta dig med Jesus på dina villkor. Enkelheten är slående. ”Kom och se” är evangelisation utan förhandskrav och öppnar för vad Jesus har att erbjuda.

”Följ mig” blev för tullindrivaren Matteus hans livs största förlossningsprocess. Orden födde en ny Matteus. Han blev ny inifrån och omgivningen var förbluffad. Vad hade hänt? Alla tyckte inte om förändringen. Men om vi vill hitta tillbaka till vårt ursprung, så behöver vi ta Jesu uppmaning på allvar.

Om ”Kom och se” var en öppen och kravlös inbjudan, så är ”Följ mig” en konkret och preciserad uppmaning. Fokuseringen är på Jesus. Här finns inte rum för tveksamhet eller valmöjligheter. Här gäller att följa i Jesus fotspår!

Orden är för mig ett skydd mot mig själv och allt som kan få mig bort från Jesus. Livet kan föra oss vilse. Mina önskningar och drömmar kan leda mig fel. Omgivning-

ens krav kan göra att jag tappar fokus på honom som skall vara centrum i mitt liv, mina tankar och mitt hjärta.

”Följ mig” kan för någon kännas som ett för snävt synsätt. Varför bara Jesus? Kan det inte få finnas andra som jag följer och som formar mitt liv?

Vi får fundera litet. Hur var det med tullindrivaren Matteus? Pengarna var hans vän, men var han lycklig? Vi tar ett annat exempel, skattmasen Sackeus. Han saknade tydligen riktiga vänner då girigheten alltid vann över honom. Jesus besökte bådas hem. Vänskapen med Jesus och att följa i Jesus fotspår befriade dem till förändring och förvandling.

”Följ mig” blir aldrig inaktuellt, uppmaningen gäller över tid och rum.

Mats Björklund

kyrkoherde
Korsholms svenska församling

